

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 6 maja 1924 r.

o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych.

Art. 1. Na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek bezpośrednich działań wojennych, może być udzielona pomoc państwowa obywatelom oraz osobom prawnym Państwa Polskiego, obcokrajowcom zaś wtedy, jeśli ze strony odnośnego państwa zapewniona jest wzajemność.

Ponadto może być udzielona taka sama pomoc obywatelom Państwa Polskiego, którzy doznali w okresie wojennym strat i uszkodzeń w budynkach, wprawdzie nie wskutek bezpośrednich działań wojennych, ale w czasie, kiedy pełnili służbę wojskową, lub też byli ewakuowani.

Pomoc państwowa na odbudowę nie jest zależna od przeprowadzenia odbudowy na miejscu zniszczenia, a poszkodowany może z niej korzystać przy zakładaniu nowego gospodarstwa w innym powiecie lub w innej miejscowości.

Art. 2. Pomoc państwowa, w art. 1 określona, może być udzielana li tylko samym poszkodowanym właścicielom, a w razie ich śmierci pozostałemu małżonkowi lub spadkobiercom w linii prostej z wyłączeniem osób trzecich nowonabywców zniszczonych przedmiotów.

Wyjątkowo może być także udzielana pożyczka na budowę kościołów, względnie świątyń uznanych wyznań, szkół i domów ludowych w osadach, powstałych na rozparcelowanych obszarach dworskich, których budynki z powodu działań wojennych uległy zniszczeniu, względnie uszkodzeniu, a to do wysokości wartości zniszczonych, względnie uszkodzonych budynków.

Art. 3. Pomoc finansowa będzie udzielona w formie państwowego kredytu budowlanego poszkodowanym, którzy nie posiadają dostatecznych środków na odbudowę. Pomoc winna być udzielona w pierwszym rzędzie na odbudowę budynków mieszkalnych dla najuboższej ludności, mieszkającej w ziemiankach, w prowizorycznie skleconych mieszkaniach, barakach, lub komornem, oraz poszkodowanym właścicielom drobnych gospodarstw rolnych o obszarze nie wyżej jak 15 ha, oraz właścicielom domów miejskich, obejmujących nie więcej, jak 4 ubikacje mieszkalne.

Art. 4. Wysokość pożyczki na odbudowę ma być udzielona na podstawie oszacowania strat wojennych, albo na podstawie operatu komisji zapomogowych, albo wreszcie na podstawie technicznego zbadania przez organa fachowe Ministerstwa Robót Publicznych, o ile oszacowanie strat, względnie operat komisji lub zbadanie techniczne były dokonane w myśl ustawy z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych (Dz. P. P. P. № 41 poz. 298), względnie ustawy z dn. 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny (Dz. P. P. P. № 63 poz. 368), w każdym wypadku przy uwzględnieniu rodzaju i wymiarów zniszczonych budynków. Starający się o pożyczkę poszkodowany winien, o ile chodzi o budynek miejski, względnie budynek o charakterze publicznym, jak: kościoły, świątynie prawnie uznanych wyznań, szkoły, domy ludowe, ochronki i zakłady sierot, dołączyć do podania kosztorys odbudować się mającego budynku. Przy budynkach mieszkalnych lub gospodarczych wiejskich kosztorys może być zastąpiony wykazem szkód oraz rozmiarów zniszczonych, względnie uszkodzonych budynków, wystawionym przez urząd gminny.

Wysokość pożyczki na budynki prywatne nie może przekraczać 80% ustalonej w powyższy sposób sumy, potrzebnej na odbudowę.

Natomiast co do budynków o charakterze publicznym, wyżej wymienionych, oraz co do budynków wiejskich, których właściciele jako chałupnicy oprócz budynku nie posiadają więcej jak jeden hektar gruntu, pożyczka dosięgać może 100% sumy potrzebnej na odbudowę, przyczem w obu tych wypadkach kosztorys winien obejmować tylko wartość materiałów budowlanych i fachowej robocizny.

W razie zamierzonej odbudowy budowli większej lub kosztowniejszej niż budowla zniszczona, należy z sumy kosztorysowej nowej budowli uwzględnić tylko taką kwotę, jaka odpowiada wartości budowli zniszczonej.

Art. 5. Pożyczki będą ustalone w złotych na podstawie kosztorysów, względnie wykazów szkód, sporządzanych bądź w złotych, bądź w markach pol-

skich, w tym ostatnim wypadku po przeliczeniu marek na złote według stosunku, który zostanie ustalony w rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu. W powyższy sposób ustalona kwota pożyczki będzie wypłacana w ratach w miarę postępu odbudowy w markach polskich podług kursu złotego w myśl przepisów art. 2 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 stycznia 1924 r. o określaniu wartości przedmiotów majątkowych oraz zaciąganiu i dochodzeniu zobowiązań w złotych (Dz. U. R. P. № 7 poz. 64).

Art. 6. Kwota przyznana, względnie wypłacona tytułem pożyczki na odbudowę, nie podlega egzekucyjnemu zajęciu. Nie narusza to postanowień, art. 7 objętych.

Art. 7. Udzielona pożyczka musi być użyta na faktyczną odbudowę budynków. Użycie pożyczki na inne cele, oraz nieprowadzenie odbudowy bez dostatecznych powodów zwłoki będzie karane, o ile czyn ten według obowiązujących ustaw nie podpada karze surowszej, jako przekroczenie, aresztem do 6 tygodni i grzywną równoważną do 400 złotych, lub jedną z tych kar. Grzywna na wypadek niemożności ściągnięcia będzie zamieniona na areszt do 6 tygodni. Kwoty, ściągnięte tytułem grzywien, będą przelane do funduszu odbudowy.

Do orzecznictwa są powołane sądy pokoju i powiatowe.

Ponadto prawomocnie zasądzony ma zwrócić natychmiast całą pobraną pożyczkę wraz z 1% odsetkami zwłoki miesięcznej, od dnia zaliczenia do dnia rzeczywistego zwrotu liczyć się mającemi, oraz uiścić na rzecz funduszu odbudowy kwotę, równającą się jednej piątej części pobranej pożyczki.

Kary, wyżej przewidziane, nie będą stosowane do tych, którzy za nieużyta część pożyczki nabyli niezbędne dla odbudowy narzędzia pracy.

Ściągnięcie pożyczki, odsetek zwłoki oraz dodatkowej kwoty, wymienionej w ust. 3 niniejszego artykułu, nastąpi w drodze administracyjnej.

Kontrolę nad przeprowadzeniem i postępem odbudowy sprawować będą fachowe organa techniczne z resortu Ministerstwa Robót Publicznych.

Art. 8. Poszkodowanym, wymienionym w art. 3, którym przysługuje pierwszeństwo do uzyskania pożyczki na odbudowę, oraz instytucjom o charakterze publicznym, jak: kościołom, świątyniom prawnie uznanych wyznań, szkołom, domom ludowym, ochronkom, zakładom sierot może być po dokonanej odbudowie udzielona pożyczka umorzona w części lub całości.

Art. 9. Z kwoty części pożyczki, która w myśl art. 8 może być darowana, należy potrącić poprzednio już otrzymane zapomogi na odbudowę czy to w naturze, czy w gotówce, ze źródeł finansowych Państwa Polskiego, względnie państw zaborczych, jakoteż źródeł samorządowych lub społecznych.

Poprzednio udzieloną zapomogę w markach polskich należy przeliczyć według przepisów art. 5.

Art. 10. Do orzekania i ustalania, czy i w jakiej wysokości w granicach, przepisanych niniejszą

ustawą, pożyczka może być udzielona, jakoteż do opinjowania o przyznaniu ulg, przewidzianych w artykułach 8 i 15, powołane będą przez Ministra Robót Publicznych przy starostwach powiatów, objętych działalnością państwowej pomocy na odbudowę, pożyczkowe komisje odbudowy, do których też należy wnieść podania o pożyczki, względnie ulgi.

W skład pożyczkowej komisji odbudowy wchodzi:

- 1) starosta, względnie jego zastępca, jako przewodniczący,
- 2) fachowy organ techniczny z resortu Ministerstwa Robót Publicznych,
- 3) delegat właściwej izby skarbowej,
- 4) dwaj delegaci samorządu powiatowego,
- 5) dwaj przedstawiciele tej gminy; w której

przeprowadza się odbudowę, wydelegowani przez radę gminną.

Delegatów samorządu powiatowego wybiera sejmik powiatowy, względnie rada powiatowa; o ile sejmik powiatowy, względnie rada powiatowa są rozwiązane, delegatów samorządu wyznacza przewodniczący wydziału powiatowego, względnie tymczasowego zarządu powiatowego; o ile sejmik powiatowy jeszcze się nie zorganizował, delegatów samorządu wyznacza starosta.

W miastach, wydzielonych z powiatu, w skład pożyczkowej komisji odbudowy wchodzi:

- 1) prezydent miasta, jako przewodniczący,
- 2) fachowy organ techniczny z resortu Ministerstwa Robót Publicznych,
- 3) delegat izby skarbowej,
- 4) dwaj delegaci rady miejskiej.

Od członków komisji, będących przedstawicielami samorządów, starosta odbiera przysięgę według przepisanej roty.

Członkowie komisji mogą otrzymywać wynagrodzenie według norm, przepisanych przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 11. Do ważności uchwały pożyczkowej komisji odbudowy potrzebna jest obecność przewodniczącego oraz delegatów Ministerstwa Robót Publicznych i izby skarbowej i jednego delegata samorządu oraz jednego przedstawiciela gminy, w której przeprowadza się odbudowę.

Porządek obrad komisji określi regulamin, wydany przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Skarbu. Od uchwał pożyczkowych komisji odbudowy niema odwołania. Może być jednak w terminie jednonieściennym wniesione ponowne przedstawienie, które rozpatruje pożyczkowa komisja. Przeciw ponownemu orzeczeniu komisji niema żadnego środka prawnego.

O częściowym umorzeniu pożyczki decyduwać, względnie opinjować będzie na podstawie opinji komisji, w art. 10 wymienionej, komisja wojewódzka, złożona z wojewody, lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, prezesa sądu okręgowego z siedzibą w mieście wojewódzkim, lub sędziego, przez niego delegowanego, prezesa właściwej izby skarbowej, lub jego zastępcy, delegata Ministerstwa Robót Publicznych oraz trzech delegatów samorządu powiatowego, wybranych przez sejmik, względnie radę powiatową zainteresowanego powiatu. O ile częściowe umorzenie miałoby przekraczać 50% udzielonej pożyczki dla

osób prywatnych, a 70% dla świątyń, szkół i domów ludowych — decyduje Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 12. Pożyczki na odbudowę na podstawie uchwał pożyczkowych komisji odbudowy w myśl art. 10 wypłacać będą z kredytów państwowych, na ten cel przeznaczonych, upoważnione do tego przez Ministerstwo Skarbu bankowe instytucje kredytowe państwowe, lub samorządowe. Pożyczki będą nisko-procentowe, nie wyżej 4%, i mają być spłacane w ciągu lat 10 w równych ratach, z których pierwsza płatna będzie w trzecim roku po dokonaniu odbudowy, względnie po wypłaceniu całej sumy na odbudowę pożyczki z zastrzeżeniem postanowień, art. 7 objętych.

Skarb Państwa może pobierać jednorazowo od poszkodowanych, podejmujących pożyczkę, tytułem zwrotu kosztów administracyjnych, opłatę w wysokości, nieprzekraczającej 1% wypłaconej pożyczki.

Pożyczki zabezpieczone będą skryptami dłużnymi lub zobowiązaniem wekslowem poszkodowanego. Ponadto wierzytelnościom Skarbu Państwa z tytułu pożyczek, na podstawie tej ustawy udzielonych, przysługuje ustawowe prawo zastawu na całym ruchomym i nieruchomym majątku dłużnika z pierwszeństwem przed wszelkimi innymi wierzytelnościami prywatnymi.

Pozatem banki, wypłacające pożyczkę, stosować będą postanowienia swych statutów oraz regulaminu, które wyda Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych.

Art. 13. Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu zarządzi zwinięcie poszczególnych pożyczkowych komisji, o ile ze względu na stan odbudowy uzna to za aktualne, oznaczając termin ostatecznego wniesienia podań.

Art. 14. W wypadkach, gdzie dla przeprowadzenia odbudowy okaże się to celowym, a zwłaszcza na żądanie poszkodowanego, przeprowadzającego odbudowę w pobliżu lasu, z którego właściciel uiszcza daninę lasową w naturze, może być przez państwowe organa wydany budowlany materiał drzewny, którego wartość będzie pokryta z pożyczki, udzielonej na odbudowę.

Art. 15. W wypadkach, w których istniejące na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. № 63 poz. 368) komisje zapomogowe powiatowe przyznały już poszkodowanym bezzwrotną zapomogę na odbudowę, może być im wydana na poczet pożyczki zaliczka na podstawie skryptów dłużnych do wysokości kwoty, przyznanej uchwałą tejże komisji, a zwaloryzowanej w myśl art. 9 ustęp 2.

Art. 16. Wydatki, związane z wykonaniem niniejszej ustawy, mają być pokryte z wpływów daniny lasowej na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 87 poz. 675), kar i zwrotów przewidzianych w art. 7 niniejszej ustawy, oraz innych na ten cel przyznanych kredytów, o ile będą one wstawione do budżetu Ministerstwa Robót Publicznych.

Na cele odbudowy zostaną również użyte kwoty, wpływające z tytułu spłat pożyczek na odbudowę.

Art. 17. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Robót Publicznych i Skarbu w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 18. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą: ustawa z dnia 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek wojny (Dz. P. P. P. № 63 poz. 368), ustawa z dnia 21 stycznia 1921 r. (Dz. U. R. P. № 13 poz. 72), zmieniająca art. 8 powołanej ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. w brzmieniu ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 62 poz. 405), następnie dział II i III ustawy z dnia 2 marca 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek (Dz. U. R. P. № 24 poz. 143), oraz odnośnie do byłego zaboru pruskiego niem. ustawa z dnia 3 lipca 1916 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. z roku 1916 str. 675) o ustaleniu szkód wojennych.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Kierownik Ministerstwa Robót Publicznych: *Rybczyński*
